

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Введено в дію наказом ректора
№ 79 від «24» червня 2021 р.

Розглянуто та затверджено Вченою радою
Донбаської державної машинобудівної академії
(протокол № 13 від «24» червня 2021 р.)

Ректор В. Д. КОВАЛЬЧУК

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок організації наукової та науково-технічної діяльності
в Донбаській державній машинобудівній академії

Краматорськ 2021

Донбаська державна машинобудівна академія (далі – ДДМА) – заклад вищої освіти (далі – ЗВО), який здійснює наукову діяльність у відповідності до Пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України, яка реалізується у спільній науковій, навчальній, творчій і суспільній діяльності професорсько-викладацького складу, наукових співробітників і здобувачів освіти. Проведення наукових досліджень є одним із пріоритетних напрямів діяльності ДДМА, що забезпечує інтеграцію освіти і науки.

1.1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Основними задачами ДДМА в галузі наукової та науково-технічної діяльності (ННТД) є:

- пріоритетний розвиток наукових досліджень, для яких можливе фінансування як з бюджетних так і з позабюджетних джерел;
- розвиток фундаментальних досліджень як основи для створення нових знань, освоєння нових освітніх технологій, становлення і розвиток наукових шкіл;
- забезпечення підготовки кваліфікованих спеціалістів і науково-педагогічних кадрів вищої школи з використанням новітніх досягнень науково-технічного прогресу;
- дослідження і розробка теоретичних і методологічних основ для розвитку вищої освіти, посилення впливу науки на рішення освітніх і виховних задач, збереження базисного характеру науки для розвитку підготовки фахівців;
- ефективне використання науково-технічного потенціалу ДДМА для вирішення пріоритетних задач формування системи безперервної освіти;
- створення умов для надання, охорони і захисту прав інтелектуальної власності дослідників і розробників науково-технічних проєктів як основи укріплення і розвитку наукових досліджень в ДДМА і виходу наукового колективу Академії на всеукраїнський і всесвітній ринок освітніх і наукових послуг;
- розширення наукового співробітництва з ЗВО, науковими установами України і зарубіжних країн для існування в світовій системі науки і освіти;
- розвиток діючих та формування нових наукових шкіл;
- створення матеріально-технічної бази Академії, яка відповідає сучасним вимогам до науково-дослідної роботи (НДР).

1.2 При проведенні НДР діяльність ДДМА регулюється Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Постановою Кабінету Міністрів України «Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних робіт і дослідно-конструкторських робіт», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 р. № 830 зі змінами і доповненнями, Постановою Кабінету Міністрів від 30.08.2002 р. № 1298 зі змінами і доповненнями і другими Постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами і інструктивними листами Міністерства освіти і науки України (МОН України), Статутом академії, цим Положенням. Ректор (проректор з наукової роботи, управління розвитком і міжнародних зв'язків) несуть у встановленому порядку відповідальність за дотримання державної і фінансової дисципліни при проведенні НДР.

1.3 Фінансування досліджень, що виконуються колективом ДДМА, а також здійснення ними інноваційної діяльності, реалізується за рахунок коштів загального фонду державного бюджету МОН України, які виділяються для проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень за результатами конкурсного відбору МОН України,

коштів державного замовлення, грантів українських і міжнародних організацій та позабюджетних коштів, що надходять до ДДМА з різних джерел.

1.4 ДДМА проводить наукові дослідження на основі співпраці з ЗВО, науковими установами Національної Академії наук України, науковими організаціями і підприємствами всіх форм власності на основі договорів про співпрацю, використовуючи при цьому різні форми взаємодії, включаючи створення науково-технічних центрів, лабораторій, тимчасових науково-дослідних і творчих колективів та інших об'єднань.

1.5 ДДМА самостійно вирішує питання, пов'язані з підписанням договорів, з визначенням обов'язків та інших умов, що не суперечать законодавству України і Уставу ДДМА.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ, ПЛАНУВАННЯ І КЕРІВНИЦТВО ННТД

2.1 Керівництво науково-дослідною і інноваційною діяльністю здійснюється на підставі Уставу ДДМА.

2.2 Загальне керівництво ННТД в ДДМА покладено на Вчену раду, Науково-технічну раду Академії (далі – НТР Академії), науково-технічні ради факультетів, на ректора і проректора з наукової діяльності, управління розвитком та міжнародних зв'язків.

2.3 Керівництво НДР по окремим напрямам і темам здійснюють керівники колективів, що працюють над розробкою цих напрямів і тем (декани факультетів, завідувачі кафедрами, начальник науково-дослідного сектору (НДС), керівники тимчасових науково-дослідних і творчих колективів, керівники тем).

2.4 Координація і організаційне забезпечення ННТД знаходиться у компетенції НДСу. Підготовка здобувачів освіти на третьому науково-освітньому і науковому рівнях – в компетенції Відділу аспірантури (далі – Аспірантури).

2.5 НДС і Аспірантура підпорядковуються безпосередньо проректору з наукової роботи, управління розвитком та міжнародних зв'язків і ректору Академії.

2.6 ДДМА планує свою наукову діяльність, що фінансується за рахунок коштів державного бюджету України і залучених коштів, у відповідності з затвердженими у встановленому порядку науковими і науково-технічними програмами, договорами і ініціативними проектами. ДДМА і її підрозділи (факультети, кафедри, лабораторії, науково-технічні колективи і т. і.) самостійно здійснюють поточне і перспективне планування наукової і інноваційної діяльності, визначають види робіт, умови фінансування і склад виконавців.

2.7 Планування наукових досліджень в ДДМА та у відповідних підрозділах здійснюється згідно до основних наукових напрямів, що відповідають інтересам і потребам Академії і визначені Переліком пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, який затверджується Постановою Кабінету Міністрів України.

2.8 Виконання наукових досліджень проводиться відповідно затверджених ректором і МОН України тематичних планів.

2.9 До тематичних планів включаються:

– кафедральні НДР, теми яких обговорюються на засіданнях кафедр, оформлюються згідно з Планом і методикою виконання держбюджетної НДР другої половини робочого дня викладача, розглядаються на науково-технічних радах факультетів і затверджуються проректором з наукової роботи, управління розвитком та міжнародних зв'язків;

– фундаментальні та прикладні дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки, науково-технічні розробки за державним замовленням, що фінансуються із коштів загального фонду державного бюджету МОН України, на підставі проходження конкурсного

відбору згідно з Положенням про проведення конкурсного відбору МОН України наукових проектів, які виконуються підвідомчими вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації та науковими установами МОН України за рахунок коштів загального фонду державного бюджету;

– НДР, що фінансуються за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України.

2.10 Виконання кафедральних НДР планується терміном на два–п'ять років і здійснюється відповідно до планів і методик виконання кафедральної НДР та індивідуальних планів викладачів.

2.11 Виконання фундаментальних та прикладних досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, науково-технічних розробок за державним замовленням, що фінансуються із коштів загального фонду державного бюджету МОН України, здійснюється на підставі технічних завдань та календарних планів робіт.

2.12 Виконання НДР, що фінансуються за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України, і господарчих договірних робіт здійснюється відповідно до договорів, технічних завдань (у разі потреби) і календарних планів робіт.

2.13 Усі НДР, відповідно до Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, затвердженого Наказом МОН України від 27.10.2008 р. № 977, підлягають обов'язковій реєстрації в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації.

2.14 З метою організації ефективної наукової і інноваційної діяльності НДС здійснює:

- тематичне планування і визначення пріоритетів, підтримку наукових шкіл і колективів, які займають передові позиції у вітчизняній і світовій науці;
- залучення фінансових асигнувань з різних джерел;
- організацію експертизи наукових тем і інноваційних проектів для включення до міжвузівських і регіональних науково-технічних програм;
- вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду, проведення наукових досліджень, конференцій і семінарів, рекламної і пропагандистської діяльності;
- підготовку до розгляду і державної реєстрації в Державному підприємстві «Український інститут інтелектуальної власності» (далі – Укрпатент) об'єктів інтелектуальної власності.

2.15 Ефективність науково-дослідницької і інноваційної діяльності підрозділів ДДМА визначається за такими основними критеріями, як:

- обсяг коштів на виконання наукових досліджень і розробок, які за результатами конкурсного відбору фінансуються із загального фонду державного бюджету;
- обсяг коштів, на виконання наукових досліджень і розробок, які фінансуються зі спеціального фонду державного бюджету;
- чисельність молодих учених, які є виконавцями наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за кошти загального та/або спеціального фондів державного бюджету;
- кількість захищених дисертацій здобувачами освіти на третьому науково-освітньому і науковому рівнях;
- балансова вартість придбаного або отриманого у довгострокове користування обладнання;
- кількість монографій, виданих мовами країн Організації економічного співробітництва та розвитку;
- кількість монографій, виданих в Україні з універсальним ідентифікаційним номером ISBN;

- кількість наукових видань (журналів), засновником (співзасновником) яких є Академія які є фаховими та які індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science;

- кількість публікацій у наукових виданнях (журналах), які індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science і у фахових виданнях;

- кількість публікацій у зарубіжних періодичних наукових виданнях країн Організації економічного співробітництва та розвитку;

- кількість публікацій у фахових періодичних наукових виданнях;

- кількість цитувань у виданнях, що входять до наукометричної бази даних Scopus, Web of Science, Google Scholar та інших наукометричних базах даних;

- кількість доповідей на науково-технічних конференціях і семінарах міжнародного і всеукраїнського рівнів;

- кількість поданих заявок на видачу охоронних документів (в Україні і за кордоном) і кількість отриманих охоронних документів;

- кількість впроваджень результатів досліджень у виробництво і кількість проданих ліцензій та переданих «ноу-хау» (в Україні і за кордоном);

- кількість співробітників ДДМА, що отримували премії, з них: Державні премії України в галузі науки і техніки, гранти Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених та докторам наук для здійснення наукових досліджень, щорічні гранти Президента України для обдарованої молоді та для молодих учених, премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень науково-технічних розробок та Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України, стипендії Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України для молодих учених;

- участь у конкурсах на кращу студентську наукову роботу (за ознаками рангу конкурсу і занятого місця за підсумками конкурсу) та олімпіадах і кількість одержаних нагород;

- проведення конференцій, симпозіумів, семінарів (за ознаками рангу і кількості проведених заходів, в яких ДДМА приймала участь як організатор або співорганізатор);

2.13 План проведення міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій щорічно формується кафедрами та подається НДСу, і далі – до МОН України. Проведення конференцій на базі Академії регламентується Положенням про організацію та проведення науково-технічних заходів.

2.14 За результатами ННТД в Академії складається відповідна звітна документація:

- щорічні інформаційні звіти до МОН України про наукову та науково-технічну діяльність з аналізом статистичних даних, визначенням механізмів та основних тенденцій розвитку і використання наукового потенціалу Академії, висвітленням найважливіших результатів досліджень і розробок;

- щорічні звіти за формою державної статистичної звітності №3-наука «Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт»;

- щорічні звіти про результати проведення міжнародних і всеукраїнських конференцій;

- щорічні звіти про результати студентської науково-дослідної роботи;

- проміжні звіти про виконання кафедральних НДР, які заслуховуються і ухвалюються на науково-технічних радах факультетів, і заключні звіти про виконання кафедральних НДР, які заслуховуються і ухвалюються на науково-технічній раді Академії;

- анотовані, проміжні та заключні звіти по НДР, що фінансуються із коштів загального фонду державного бюджету МОН України, які заслуховуються і ухвалюються на науково-технічній раді Академії;
- проміжні і заключні звіти про виконання НДР, що фінансуються за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України, та акти виконаних робіт до них;
- акти виконаних робіт за господарськими договорами і договорами про надання послуг, а також звіти про виконання госпдоговірних робіт (у разі потреби);
- акти про впровадження результатів НДР.

3 ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1 Джерелами фінансування НДР Академії є:

- державний бюджет України (в т. ч. держзамовлення);
- двосторонні міжнародні угоди;
- Національний фонд досліджень України і гранти інших українських і міжнародних організацій;
- спеціальні кошти, які виділяються міжнародними і зарубіжними науковими фондами і організаціями;
- кошти, що надійшли від організацій, підприємств і установ на виконання досліджень, розробок по господарським договорам, надання освітніх і наукових послуг на замовлення юридичних і фізичних осіб;
- благодійні внески спонсорів, добровільні пожертви юридичних і фізичних осіб, в тому числі і зарубіжних партнерів;
- інші джерела відповідно до чинного законодавства.

3.2 Кошти обліковуються окремо по кожній темі. Калькуляція кошторисної вартості на кожну НДР визначається на основі техніко-економічних розрахунків статтями витрат, які плануються самостійно виконавцями робіт. Витрати відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за темою, з виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році. Не використані в поточному періоді (квартал, місяць) грошові кошти по темі не можуть бути вилучені, якщо інше не зазначено в умовах договору фінансування. Не використані грошові кошти поточного року не можуть бути зараховані в об'єм наступного періоду фінансування.

3.3 Оплата праці керівників НДР і виконавців визначаються, виходячи із об'єму фонду заробітної плати, встановленого калькуляцією кошторисної вартості НДР.

3.4 Оплата праці за виконання кафедральних НДР входить до заробітної плати викладачів.

3.5 Кошти, що надходять на розрахунковий рахунок Академії, призначені для виконання НДР, розподіляються в наступному співвідношенні:

- накладні витрати в калькуляціях кошторисної вартості НДР плануються відповідно до Типового положення щодо планування, обліку та калькулювання собівартості науково-дослідних робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 р. № 830;
- решта коштів знаходяться в розпорядженні наукового керівника НДР або керівника наукового підрозділу (якщо тема виконується його силами).

3.6 Обладнання, придбане на кошти НДР зараховуються на баланс Академії та залишається в розпорядженні кафедри, лабораторії тощо.

3.7 Порядок розподілу валютних коштів, отриманих від виконання договорів, проектів з зарубіжними партнерами, визначаються особо, в залежності від умов їх виконання.

4 ВИКОНАВЦІ НДР

4.1 Виконавцями НДР в ДДМА є:

- науково-педагогічний склад Академії у відповідності з індивідуальними планами виконавців кафедральних НДР;
- штатні керівні, наукові, інженерно-технічні працівники та інші спеціалісти;
- сумісники на умовах внутрішнього сумісництва та робітники сторонніх організацій;
- здобувачі першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів у ході виконання навчальних завдань, курсових, дипломних і дисертаційних робіт;

4.2 Виконання наукових досліджень в НДС на умовах сумісництва здійснюється у вільний від основної роботи час з оплатою згідно діючого законодавства України, а також за цивільно-правовими договорами.

5 МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ І ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Академія може здійснювати міжнародне науково-технічне співробітництво з навчальними, науковими закладами, підприємствами, організаціями, установами та фондами зарубіжних країн, інші види наукового співробітництва відповідно до чинного законодавства України за наступними напрямками і видами робіт:

- залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями, установами на проведення наукових досліджень і розробок;
- залучення іноземних інвестицій для фінансування ННТД в Академії;
- налагодження співпраці з міжнародними фондами та грантовими програмами;
- проведення спільних досліджень і розробка спільних проектів у відповідності до угод про співпрацю;
- постачання і реалізація на зарубіжних ринках своєї науково-технічної продукції на основі договорів;
- продаж у встановленому порядку ліцензій, «ноу-хау» та інших об'єктів інтелектуальної власності;
- участь у міжнародних виставках та ярмарках;
- забезпечення реалізації науковими, науково-педагогічними працівниками і здобувачами освіти принципів академічної і наукової мобільності;
- підготовка і видання спільних публікацій за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією;
- організація та проведення спільних міжнародних наукових та науково-практичних конференцій, семінарів, симпозіумів, ділових зустрічей і т. і.

6 ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК І ЄДНІСТЬ ОСВІТНЬОГО І НАУКОВОГО ПРОЦЕСІВ

6.1 Важливою складовою науково-технічного потенціалу Академії є науковий доробок здобувачів вищої освіти, який передбачає: НДР, що включена в графік навчального

процесу (курсів, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру), наукову роботу здобувачів освітньо-наукового рівня та роботу, що виконується здобувачами освіти поза графіком навчального процесу.

6.2 Однією з форм ННТД здобувачів вищої освіти для залучення їх до розвитку наукового мислення і творчого підходу до вирішення теоретичних і прикладних проблем є студентські наукові гуртки, діяльність яких регламентується Положенням про науково-дослідну роботу студентів, введеного в дію наказом Ректора Академії № 29 від 07.03.2008 року та Положенням про роботу з обдарованими здобувачами вищої освіти, введеного в дію наказом Ректора Академії № 93 від 27.12.2019 року.

6.3 Єдність освітнього і наукового процесів забезпечується за рахунок:

- залучення здобувачів до участі у виконанні НДР за рахунок коштів бюджету і позабюджетного фінансування;

- проведення в наукових лабораторіях ДДМА, а також на філіях кафедр, що діють на провідних підприємствах і в організаціях, різноманітних форм активної навчальної і наукової роботи: дипломного і курсового проектування, навчальної і переддипломної практики, цільової підготовки здобувачів та інших форм підготовки фахівців.

6.4 У ДДМА з метою розвитку, стимулювання і підтримки наукової діяльності здобувачів освіти:

- організовують і проводять олімпіади і конкурси студентських НДР, студентські наукові конференції і семінари. План проведення міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій щорічно формується НДС та подається до МОН України. Проведення конференцій на базі Академії регламентується Положенням про організацію та проведення наукових заходів у Донбаській державній машинобудівній академії;

- здійснюють відбір і представлення студентів для участі у міжрегіональних, всеукраїнських і міжнародних конкурсах та олімпіадах, в конкурсах грантів у галузі технічних, природничих і гуманітарних наук, що проводяться МОН України, а також іншими державними і недержавними структурами;

- здійснюють реалізацію Положень про науково-дослідну роботу студентів, введеного в дію наказом Ректора Академії № 29 від 07.03.2008 року та Положення про роботу з обдарованими здобувачами вищої освіти, введеного в дію наказом Ректора Академії № 93 від 27.12.2019 року, що передбачає відбір учасників згідно Програми пошуку та індивідуальної підготовки обдарованих здобувачів, призначення наукових керівників, складання і реалізацію індивідуальних планів роботи.

7 ПРИПИНЕННЯ НДР

7.1 НДР вважається виконаною, якщо:

- затверджено НТР Академії заключний звіт про НДР;
- затверджено замовником акт про прийняття результатів НДР;
- здійснено взаєморозрахунки між замовником і Академією (при виконанні роботи або наданні послуг за договором).

7.2 Виконання кафедральної НДР, якщо виявлено недоцільність або неможливість подальшого проведення роботи, достроково припиняється за згоди ректора на підставі рішення науково-технічної ради факультету.